

Paragraaf B | Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Onderdeel	Bedrag
Structurele weerstandscapaciteit	
Onbenutte belastingcapaciteit	785.378
Totaal structurele weerstandscapaciteit	785.378

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen is gebaseerd op de primitieve begroting.

Het weerstandsvermogen is toereikend als er voldoende mogelijkheden zijn om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Hiervan is dus sprake als het saldo tussen de weerstandscapaciteit en de risico's positief is.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden.

Onderscheid wordt gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Onder incidentele weerstandscapaciteit wordt verstaan de capaciteit die de gemeente heeft om eenmalige financiële tegenvallers op te vangen. Onder structurele weerstandscapaciteit worden de middelen begrepen die permanent inzetbaar zijn om tegenvallers op te vangen.

De weerstandscapaciteit van onze gemeente is:

Onderdeel	Bedrag
Structurele weerstandscapaciteit	
Onbenutte belastingcapaciteit	785.378
Totaal structurele weerstandscapaciteit	785.378
Incidentele weerstandscapaciteit	
Algemene reserve	9.342.902
Bestemmingsreserve decentralisaties	500.000
Stille reserves materiële bezittingen	0
Stille reserves financiële bezittingen	0
Onvoorzien	15.000
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	9.857.902

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is voor onze gemeente berekend op € 785.378 (afgerond € 59 per inwoner).

Afvalstoffenheffingen

De afvalstoffenheffing is op basis van de huidige wijze van kostentoe rekening geheel kostendekkend. Er is daarom bij dit onderdeel geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

Rioolheffingen

Het is toegestaan om een deel van de kosten van straatreiniging in de tarifiering voor de rioolheffingen te betrekken. Daartoe is bij de begroting 2015 besloten waardoor er geen sprake is van onbenutte belastingcapaciteit.

OZB

Op basis van de gemiddelde OZB belastingdruk in Gelderland (2017 € 235 per inwoner) en de OZB belastingdruk Doesburg (2017 € 176) is een belastingcapaciteit aanwezig van afgerond € 59 per inwoner. Dit geeft een totale OZB capaciteit van afgerond € 657.000.

Kwijtscheldingen

Kwijtschelding afvalstoffenheffingen en rioolrechten worden gedekt uit de algemene middelen. Indien wordt besloten om deze kwijtschelding te verdisconteren in de tarieven levert dit een structurele meeropbrengst op van afgerond € 128.000.

Algemene reserve

De totale algemene reserve bedraagt per 1 januari 2018 € 9.342.902. Rekening is gehouden met de door de Raad besloten mutaties.

Bestemmingsreserve decentralisaties

De bestemmingsreserve decentralisaties wordt meegenomen bij de bepaling van de incidentele weerstandscapaciteit. Dit in tegenstelling tot de overige bestemmingsreserves. Deze reserve is echter specifiek bedoeld is als buffer om tegenvallers te voorkomen en is daarmee weerstandsvermogen.

Stille reserves

Onder een stille reserve wordt verstaan het verschil tussen de actuele waarde en de boekwaarde van een niet bedrijfsgebonden actief waarbij de eerste materieel hoger uitvalt dan de tweede. Een niet bedrijfsgebonden actief is een actief dat afgestoten zou kunnen worden zonder dat het functioneren van de organisatie in het gedrang komt. Bij verkoop van dergelijke bezittingen ontstaan dus boekwinsten die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Onderscheid wordt gemaakt tussen stille reserves in materiële bezittingen en stille reserves in financiële bezittingen.

Stille reserves in materiële bezittingen:

Op dit moment beschikt onze gemeente over de navolgende stille reserves in materiële bezittingen:

Objectnr.	Omschrijving	Boek waarde	Actuele waarde	Saldo
1128	Clubhuis harmonie Burgemeester Nahuyssingel 2	25.490	151.000	125.510

1275	Parkeerplaats de Bleek Burg. Flugl van Aspermontlaan	0	528.000	528.000
2126	Sporthal/sportzaal Armgardstraat 2a	0	225.000	225.000
2800	Sportterrein Sportclub Doesburg Oranjesingel 22	0	291.000	291.000
3929	Sportterrein (incl. kantine/kleedkamers) Sportclub Doesburg Looiersweg	46.934	196.000	149.066
4227	Sportzaal Wilgenstraat 2 en peuterspeelzaal	0	227.000	227.000
4490	Sporthal Beumerskamp Breedestraat 39	120.159	1.001.000	880.841
5023	Sportterrein/tennisvelden Leigraafseweg 37, veld	457.300	766.000	308.700
5832	Clubhuis speeltuinvereniging Kindervreugd Marijkelaan 1	0	262.000	262.000
Totaal		649.883	3.647.000	2.997.117

Het stadhuis, het stadsarchief, de brandweerkazerne, de stadswerf en alle onderwijsgebouwen zijn buiten beschouwing gelaten omdat deze bezittingen tot de bedrijfsgebonden vaste activa worden gerekend.

De genoemde actuele waarden zijn gebaseerd op WOZ-waarden (waardepeildatum 1-1-2016). In het overzicht zijn uitsluitend de objecten meegenomen waarvan de WOZ-waarde minimaal € 45.000 hoger ligt dan de boekwaarde.

Omdat de mogelijkheden tot het feitelijk te gelde maken van de genoemde stille reserves steeds beperkter worden geacht, wordt in de berekening van de weerstandscapaciteit geen rekening meer gehouden met de berekende stille reserve. Om de stille reserves in beeld te houden worden zij wel in deze paragraaf getoond.

Stille reserves in financiële bezittingen:

Onder de financiële bezittingen worden de deelnemingen in bedrijven verstaan. Als er sprake is van een aanmerkelijk voordelig verschil tussen de boekwaarde van de deelnemingen en de potentiële verkoopwaarde van de (verhandelbare) deelnemingen, dan is sprake van een stille reserve in financiële bezittingen.

Op dit moment beschikt onze gemeente over de navolgende stille reserves in financiële bezittingen:

Omschrijving	Boekwaarde	Opbrengstwaarde	Saldo
Aandelen BNG	69.030	1.376.000	1.306.970
Aandelen Alliander	8.168	4.652.700	4.644.532
Aandelen Vitens	1.997	1.051.200	1.049.203
Aandelen Circulus-Berkel B.V.	22.235	111.180	88.945
Totaal	101.430	7.191.080	7.089.650

De opbrengstwaarde is gebaseerd op het eigen vermogen van de betreffende ondernemingen en het procentuele aandeel van onze gemeente in het aandelenkapitaal (intrinsieke waarde).

In de berekening van de weerstandscapaciteit wordt rekening gehouden met de contante waarde van de in de begroting na wijziging geraamde dividenden (op basis van een eeuwigdurende rente van 1%). Deze vallen immers bij een eventuele verkoop weg:

Omschrijving	Saldo boek- en opbrengstwaarde	CW dividend	Saldo (mits positief)
Aandelen BNG	1.306.970	855.000	451.970
Aandelen Alliander	4.644.532	2.341.250	2.303.282
Aandelen Vitens	1.049.203	641.250	407.953
Aandelen Circulus-Berkel B.V.	88.945	450.000	0
Totaal	7.089.650	4.287.500	3.163.205

Omdat de verhandelbaarheid van de genoemde aandelen zeer beperkt is, wordt in de berekening van de weerstandscapaciteit geen rekening gehouden met de berekende stille reserve.

Onvoorzien

De post onvoorzien is vastgesteld op een bedrag van € 15.000.

Inventarisatie van de risico's

Een risico is een kans op het optreden van een gebeurtenis met een nadelig financieel gevolg. De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen (bijvoorbeeld via verzekeringen of via gevormde voorzieningen). Doen deze risico's zich voor dan moeten de nadelige financiële effecten hiervan ondervangen worden via het weerstandsvermogen.

Risico wordt vaak als volgt gedefinieerd: $\text{Risico} = \text{kans} \times \text{gevolg}$

Een risico is groter wanneer de kans van optreden en de gevolgen van optreden groter zijn. Een groot gevolg gecombineerd met een minimale kans wordt in het algemeen als niet belangrijk beschouwd, net als een grote kans met een minimaal gevolg. Afhankelijk van de kans en het gevolg kan een risico op 4 manieren worden aangepakt:

- Voorkomen: één of beide van de factoren kans en gevolg wegnemen;
- Verminderen: één of beide van de factoren kans en gevolg afzwakken;
- Uitbesteden: risico's onderbrengen bij verzekeraars;
- Accepteren: alleen bij zeer kleine kans en/ of zeer kleine gevolgen

Structurele risico's

Inkomensdeel WWB (BUIG)

Het maximale risico is met ingang van de begroting 2014 niet meer volledig afgedekt. Dit betekent dat het maximale risico afgerond € 365.963 bedraagt, gebaseerd op 7,5% van het inkomensdeel. Hiervan is € 200.000 afgedekt binnen de begroting. We houden rekening met 25% van het maximale risico, te weten € 91.491.

Presikhaaf bedrijven

De exploitatie van Presikhaaf Bedrijven blijft een risico ondanks dat we hierop hebben geanticipeerd. Daarom wordt een risico benoemd van € 200.000. We houden rekening met 50% van dit bedrag.

Fluctuaties gemeentefonds

De algemene uitkering van het gemeentefonds maakt 60% uit van de gemeentelijke inkomstenbronnen. Dit betekent dat de financiële positie van de gemeente in sterke mate afhankelijk is van de ontwikkelingen binnen het gemeentefonds en dat nadelige gemeentefondsontwikkelingen derhalve de financiële positie van de gemeente behoorlijk onder druk kunnen zetten.

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is in de primitieve begroting 2018 begroot op € 18,9 miljoen. Het maximale risico wordt geschat op 2% van dit bedrag, te weten € 377.740.

Inzet opbrengst precariobelasting kabels en leidingen.

In de begroting 2018-2021 is een bedrag opgenomen van € 178.000 voor precariobelasting op ondergrondse kabels en leidingen. Tegen de betreffende aanslag loopt nog steeds een procedure. Dit risico wordt ingeschat op € 178.000 (maximaal financieel gevolg) * 50% (kans) = € 89.000.

Incidentele risico's

Verleende gemeentegaranties en aan derden verstrekte geldleningen

De gemeente Doesburg heeft een aantal waarborgen verstrekt voor nog uitstaande geldleningen van derden, waaronder:

Geldnemer	Restantbedrag 31-12-2016	Risicoprofiel	Kwalificatie
Vitens N.V.	90.034	Laag	0
Zorggroep Attent	811.883	Laag	0
Totaal	901.917		0

De garantie voor Zorggroep Attent is op nihil gesteld omdat Attent zijn leningen gaat herfinancieren. De gemeente staat niet meer garant voor deze nieuwe leningen.

Daarnaast heeft onze gemeente een aantal leningen verstrekt aan derden. Aan de terug ontvangst van deze leningen zijn bepaalde risico's verbonden. Het betreft de navolgende leningen:

Geldnemer	Restantbedrag 31-12-2016	Risicoprofiel	Kwalificatie
Woonservice IJsselland	1.568.385	Laag	0
Zwembad Den Helder*	1.149.208	Middel	0
Vitens	268.440	Laag	0
Totaal	2.986.033		0

*) deels verstrekt met hypothecaire zekerheid incl. nieuwe lening van € 250.000

Het risico op de verleende gemeentegaranties en verstrekte geldleningen wordt nihil ingeschat waarbij de kwalificatie van de aan het zwembad verstrekte leningen als volgt is bepaald:

	Bedrag
Totale restantschuld per 31 december 2016	1.149.208

Executiewaarde zwembad (80% van de WOZ waarde)	1.564.800
Maximaal risico	0

Opgemerkt wordt dat in de gemeentebegroting de subsidie aan de stichting zwembad is begroot op afgerond € 300.000. Bij een eventueel faillissement van de stichting valt dit bedrag vrij.

Verbonden partijen

Onze gemeente neemt deel aan diverse verbonden partijen. Een overzicht hiervan is terug te vinden in de paragraaf "Verbonden partijen". De deelname aan deze partijen brengt bepaalde risico's met zich mee. Rekening wordt gehouden met maximaal € 450.000.

Algemene risico's bouwgrondexploitatie

Bij het opstellen van grondexploitaties wordt ingespeeld op mogelijke risico's. Gedurende de uitvoering van het project kunnen echter risico's manifest worden die vooraf niet of niet juist zijn ingeschat. Dit kan met name het geval zijn bij exploitaties die zich over een langere periode van meerdere jaren uitstrekken. De risico's kunnen worden onderverdeeld in gebied gerelateerde risico's (bodem, archeologie e.d.) en marktrisico's (economische ontwikkelingen, maatschappelijke ontwikkelingen e.d.). Het risicobedrag wordt grofweg ingeschat op de boekwaarde van de diverse complexen per 31 december 2016, afgerond € 1.686.800 (boekwaarde € 2.586.800 minus de risicovoorziening van € 900.000).

In de navolgende tabel worden de hiervoor genoemde risico's van een financiële kwalificatie voorzien:

Structurele risico's	Kans	Max. risico	Kans x financieel gevolg
Inkomensdeel WWB	25%	365.963	91.491
Presikhaaf bedrijven	50%	200.000	100.000
Fluctuaties gemeentefonds	2%	18.887.000	377.740
Opbrengst Precariobelasting kabels en leidingen	50%	178.000	89.000
Totaal		19.630.963	658.231

Incidentele risico's	Kans	Max. risico	Kans x financieel gevolg
Verleende gemeentegaranties en geldleningen	50%	811.883	162.377
Verbonden partijen	10%	450.000	45.000
Algemene risico's bouwgrondexploitatie	25%	1.686.800	421.700
Totaal		2.948.683	629.077

Berekening weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen. Bij weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is om middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder haar hele beleid om te hoeven gooien. Weerstandsvermogen bestaat uit een dynamische en een statische component. Het dynamische weerstandsvermogen kan worden berekend door de structurele risico's in mindering te brengen op de structurele weerstandscapaciteit. Het statische weerstandsvermogen kan worden berekend door de incidentele risico's af te trekken van de incidentele weerstandscapaciteit. Als de uitkomst positief is dan is er sprake van voldoende weerstandsvermogen.

Dynamisch weerstandsvermogen:	Bedrag
Structurele weerstandscapaciteit:	785.378
Structurele risico's:	658.231
Saldo (overschot):	127.147

Statisch weerstandsvermogen:	Bedrag
Incidentele weerstandscapaciteit:	9.857.902
Incidentele risico's:	629.077
Saldo (overschot):	9.228.825

Op basis van de huidige inzichten kan dus geconcludeerd worden dat het weerstandsvermogen toereikend is.

Indien de maximale omvang van de incidentele risico's (meest negatieve scenario) worden afgezet tegen de incidentele weerstandscapaciteit dan is de uitkomst als volgt:

Maximale incidentele risico's t.o.v. de incidentele weerstandscapaciteit	Bedrag
Incidentele weerstandscapaciteit:	9.857.902
Incidentele risico's:	2.948.683
Saldo (overschot):	6.909.219

Kengetallen

De onderstaande kengetallen zijn ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) opgenomen. De kengetallen maken het de leden van de gemeenteraad gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente Doesburg. Onder de tabel vindt u een korte toelichting en duiding van de kengetallen. Op de volgende pagina staat een schematische weergave met een uitleg per kengetal opgesteld door het ministerie van Binnenlandse zaken en Koningsrelaties.

Begroting 2018	Verloop van de kengetallen		
Kengetallen:	R2016	B2017	B2018
netto schuldquote	-29,77%	-42,37%	-31,29%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-39,04%	-52,84%	-41,53%
solvabiliteitsratio	72,93%	78,01%	78,53%
structurele exploitatieruimte	4,13%	0,40%	0,63%
grondexploitatie	3,56%	5,08%	4,64%
belastingcapaciteit	92,77%	94,25%	102,85%

Gemeente Doesburg heeft veel eigen vermogen en geen schulden. We hebben dus veel meer eigen middelen dan schuld. Daarnaast hebben we een lage grondpositie waardoor we weinig risico lopen met grondexploitaties. Onze structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele baten vrijwel gelijk zijn aan lasten. We geven dus ongeveer evenveel uit dan dat we ontvangen. Tenslotte is er nog ruimte om de belastingen te verhogen.